"ROBOTCHYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party,
Affiliated with the S.D. Party of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.

Phone St. John 1465 M. Popovich, Editor.

Subscription $2.50 per year.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціял-демократична часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить два рази на тиждень. Редактор М. Попович.

Річна передплата на" Р.Н." виносить $2.50
Рукописий не звертає ся.

ЗА ОГОЛОШЕНЯ РЕДАКЦІЯ "Р. Н." НЕ ВІДПОВІДАЄ.

Адреса до "Р.Н." така:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658, (Sta. B.) Winnipeg, Man.

БОЛЬШЕВИКИ А УКРАЇНА.

ХТО ТАКІ БОЛЬШЕВИКИ?

Буржуазні перомази, між ними й українські, необзнакомлені з соціялістичним рухом та соціялістичними партіями і групами в Росії, ніяк не можуть зрозуміти хто то такі большевики і вигадують про них найріжноріднійші чудеранцькі річи. І так, напр. українські буржуазні "газетярі" в Канаді і Злуч. Державах не маючи понять про програму большевиків і їх становище що до національного питаня взагалі, а українського з окрема, розкричали ся в послідних тижнях, що большевики проти свободи України, хотять над ньою панувати і т. п.

Не від річи, отже, буде сказати кілька слів про те, хто такі большевики та яке їхне відношене до національного питаня вза галі а до України з окрема.

Большевики є соціял демократи, члени Російської Соціял Демократії Робітничої Партії, що стоять за непримиримою, безкомпромісовою революційною борбою пролетаріяту за здій снене соціялізму.

Серед рос. соц. дем. ще з початком 90-их років, коли она стала вже активною політичною силою, повстав роскол на так званих "економістів" і "іскровців" (назва від газети "Искра"). Перші були за ограниченем робітничого руху до економічної борби і політичної піддержки лібералізму, другі були за самостійною політичною і революційною діяльністю пролетаріяту. Найсьвідомійші елементи пролетаріяту пішли за другими ("іскровцями").

Відтак в роках 1903—1908 знова виникла борба течій серед рос. соц.-дем., котра була властиво продовженем попередної борби. Ті, що були за революційною тактикою старої "Іскри" і її приклонників ("іскровців") становили більшість і тому їх відтепер називано " большевиками" а прочих, опортуністичну течію, що були в меншости, називано "меншевиками".

Звідси й взяли ся "большевики" і "меншевики"*).

ЯК ВІДНОСЯТЬ СЯ БОЛЬШЕВИКИ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО ПИТАНЯ.

Як відносять ся большевики до національного питаня, про се говорить виразно їхня програма. Центр. Ком. Р.С.Д.Р.П. ще в 1913 р. в своїй рєзолюції про національне питане говорить най виразнійше не лише про "повну рівноправність всіх націй і язиків", про "широку автономію і повну демократичну місцеву самоуправу", про усуненє всяких привілєїв одної з націй і недопустимість нарушеня прав національної меншости, але про право угнетених царською монархією націй на самоозначене, себто, на відлучене ся і створенє самостійних держав, за котрим соц. дем. партія повинна обстоювати. "Сего, — каже та резолюція — домагають ся так основні прінціпи міжнародної демократії, як і особливо нечуваний національний гнет більшости населеня Росії царською монархією і т. д.".

Погляди большевиків на справу самозначеня націй були ясно представлені в органі Р.С.Д.Р.П. "Соціял Демократ" (№ 1. з р. 1916) в статї "Соціялістична революція і право націй на самоозначене", котра була печатана в укр. переводї в "Р. Н." ч.ч. 5, 6, 7 і 8, з 1917 р.

ЧИ БОЛЬШЕВИКИ ПРОТИ СВОБОДИ УКРАЇНИ?

Саме в тім часї, коли представителї теперішного російського революційного правительства на мировій конференції в Берестю Литовськім грозили центральним державам зірванем даль ших переговорів, коли ті не згодять ся на освободженє Польщі, Литви і Курляндії і на право самоозначеня для них, тоді, коли ге-ж саме рос. правительство признало независимість Фінляндії і України, — нашим тутешним укр. анти-соціялістичним буржуазним перомазам приснило ся, що "большевицьке правительство не хоче допустити України до відірваня ся від Росії і хоче панувати над нею".

Звідки они про се довідались? А, просто, они "догадались" з вістий подаваних тутешньою англійською пресою, які говорили, що між українським і большевицьким правительством ви никли непорозуміня і борба. Інших можливих причин тої борби они не могли домагати ся.

Більше безглуздого висновку із тих вістий не можна було зробити. Хоч нашим газетярам, впрочім, нема що дивувати ся, бо они пильно вистерігають ся читаня про соціялїзм, соціялістичні партії і їхні програми, а коли доводить ся з конечности писати про соціялістів, то повторяють про них те, що пише іншо мовна буржуазна преса.

Що непорозуміня між теперішним російським і українським правительствами не виникли ізза того, що большевики малиб бути проти самоозначеня і самоуправи України, говорить найвиразнійше заява Троцкого, рос, міністра заграничних справ, зложена на мировій конференції в Берестю Литовськім. **Троцкий сказав, що такі конфлікти, які случили ся між російським правительством і Україною "НЕ МАЮТЬ НІЧОГО СПІЛЬНОГО З ПИТАНЄМ САМООЗНАЧЕНЯ УКРАЇНИ, В СПРАВІ КОТРОГО, НЕМА МІСЦЯ ДЛЯ КОНФЛІКТУ МІЖ ОБОМА СЕСТРАМИ РЕПУБЛИКАМИ".**

Большевики не то, що не відносять ся ворожо до України, але они були найгорячійшими оборонцями її прав. Відносять ся они ворожо лише до буржуазії на Україні. А та буржуазія, чужа й своя такаж приятелька працюючого люду українського, як і російського.

Про її ролю в подіях на Україні від хвилї упадку правительства Керенского, поговоримо в слідуючих числах в міру того, як будемо одержувати правдиві вісти з України. Поки-ж що скажемо лише те, що її впливи мабуть значно ослабли, коли українське правительство, на домагане російського, зірвало зносини з Каледіном, постановило висилати до Росії запаси збіжа а навіть мирові делеґати обидвох республик стараються вести переговори з делегатами центральних держав в порозуміню між собою.

*) Про історію росколу і погрупованя серед рос. соц. дем. поговоримо в окремій статі.

В. Левинський.

НЕЗАЛЕЖНА ПОЛЬЩА (З ГАЛИЧИНОЮ) ПІД ГАБСБУРГОМ?

(Продовженє).

Наглий внесок дра. **Віктора Адлера** і тов. виходить з иншого становища як попередні. Коли перші внески виходять із національного становища кождого окремого народу, заінтересованого в сьому чи иншому розвязаню польської справи, то внесок німецької соціялдемократії Австрії має на увазї перш за все отсї 2 моменти: господарче становище Галичини супроти західно-австрійських країв і сусїдство Австрії з Росією.

Від більш як 100 років, кажуть німецькі с. д., Галичина звязана господарчими нитками з Австрією. Для західно-австрійських країв дає вона засоби поживи, дерево, нафту, сіль і т. д. а бере від них в заміну вироби промислу сих країв.

З сим становищем німецьких с. д. Австрії трудно погодити ся. Воно рішуче не соціялістичне, хоч на позір на його претендує. Се аргументація тих шовіністів-соціялістів і буржуа, що виходять з господарчих інтересів своїх держав і боронять приналежність до них насильно завойованих провінцій і кольоній.

Другий момент в аргументації наглого внеску німецьких с. д. зводить ся до оправданих обав, як подивить ся на плян Чернїна демократична Росія.

Внесок каже, що сей плян є звернений проти демократичної Росії і проти російської революції, "яка звільнила центральні держави від небезпеки, грозячої їм від царизму". Розвязане польської справи в австрійському дусї може викликати в Росії тільки націоналістичні стремлїння, бонапартизм і реванш з боку російської буржуазії, як вона окріпне і прийде до власти.

Як бачимо, аргументація наглого внеску Адлера на скрізь австрійсько-патріотична. Се показує нам, як глибоко австрійський патріотизм закорінений в рядах німецької с. д-ії Австрії і то в момент, коли вся будова Сходу Европи починає валити ся в руїни.

Але внесок Адлера і тов. звертаєть ся теж проти пляну Чернїна як такого, що загрожує скорому заключеню мира в Европії і як такого, що віддає Українців східної Галичини під чужинецьке пановане.

Вислів сьому дав не тільки головний промовець партії в парляментї Зайц, але і її центральний орган.

На сторінках віденської "Arbeiter Zeitung" (ч. 310) читаємо отсї рішучі слова звернені на адресу Поляків:

"Зовсім не вистарчає, вимагати для себе права на самоозначене і, руководячись освяченим егоїзмом, думати тільки про свою волю. Справи в Европі на стільки вже дозріли, що воля і мир одних не може більше істнувати з неволею инших де не будь. Рішає тут не те, як Поляки після найлїпшого свого знаня і совісти думають, але добровільна згода Українців".

А в другому місці пише та сама газета:

"Чого ми не розуміємо — се те, що частина польської нації втікає перед порозумінем одного народу з другим і задовольняєть ся, як воно здаєть ся, таємними пактами з династіями, яких змісту ми не знаємо, а яких постанови дуже можливо загрожують наші інтереси і які в кождім разї загрожують мир."

Таким чином в австрійському парляментї вивязала ся ціла протипольська дебата, в якій забирали голос ще инші представники німецьких партій, що є прихильні Полякам, але ні один з них не важив ся отверто виступити в оборонї відданя галицьких Українців під пановане Польщі.

Завдане се сповнити припало з конечности самим Полякам. І їх речник, п. Гломбінський, в браку инших аргументів, що могліб оправдувати польську неволю на українській землї, мусів покликувати ся на "бога" і "польську статистику". Одначе ні польський бог, ні польська статистика не дописували.*)

Також і в Німеччинї відкрите плянів віденсько-берлінської дипльоматії в справі польській викликало загальне негодованє, особливо у тих партій, що бажають як найскоршого заключеня мира. Особливо рішуче виступив проти сих плянів "Vorwaerts", теперішний орган так зв. більшости німецької соціялдемократії.

Таким чином опінія публична як в Австрії так і в Німеччинї висказалась проти пляну графа Чернїна і проти поневоленя галицьких Українців Польщею.

Та чи усунуло се небезпеку зреалїзованя сього пляну в най близшій будуччинї?

Рішуче ні!

Вільгельм II і Карло I опирають свою волю на мілїтарній силї своїх держав і на дотеперішніх успіхах воєнних. Характерно, що німецька коронна Рада зійшлась на наради в справі Польщі, Литви й Курляндії тільки після розбитя мілїтарної сили Росії і після прориву австро-німецьких армій італійського фронту над Сочею. Колиб щасте воєнне мало далї їм служити і колиб похід европейської революції, якої прольогом є сучасна велика російська революція, мав би спинити ся на кордонах центральних держав, булоб се найбільшим нещастем для поневолених народів Европи, европейського пролетаріяту і людськости.

Сї два моменти обусловлюють теж переведенє в жите ново-

*) Ось відповідна частина його заяви, зложеної в імени польського кола:

"Бог зробив, що у східній части Галичини від непамятних часів поселились побіч себе Поляки і Українцї, засуджені на співжитє між собою. **(Бурні протести укр. послів).** Після останнього спису населеня з 1910 р. в східній Галичинї жило поверх 2 і ¼ мілїонів мешканців, що признавали ся до польської мови, творили вони отже 40% населеня сього краю **(протести й перериваня довгі на укр. лавах. Президент дзвонить).** Не тільки столиця Львів виказує переважну частину польського населеня, але також ряд політичних повітів на самій границї Галичини виказує абсолютну більшість польську **(поновні протести).**. Натуральна річ, що в польській державі кождий нарід і кожда віра будуть мати повні права **(бурні викрики й перериваня)** і що не зробить ся жадного застереженя проти сього щоби український нарід в рамах польської держави **(довгі, перериваючі, бурні протести Українців)** дістав повні національні права **(опять невгаваючі перериваня).** На землях України мешкає богато Поляків. Будемо почувати себе щасливими, коли в будучій укр. републицї будуть вони мати ті самі права й свободи, які запевнені будуть Українцям в Польщі **(довгі, невгаваючі протести).**"

Поминаючи аргумент польського бога, зауважимо, що Українцї в східній Галичинї становлять 70% населеня а Поляки на Україні заледви 3%.

Того проєкту утвореня польської держави під Габсбургом.

* * *

Та польське громадянство поки що тріюмфує. Воно так мало ще має, але за те багато в пляні з нїчого не резигнує.

Від радости, з якою привитало воно проєкт графа Чернїна відбудованя Польщі, заливаєть ся польська преса і особливо польський "соціялістичний" "Naprzód". Пан Дашинський особливо задоволений. А в своїй національній "великодушности" признає певні національні права для галицьких Українців в Польщі.

А в 1899. на з'їздї австрійської соціял-демократії в Бернї той сам Дашинський проголосив ось які знаменні і обективні слова:

"Через утвореня коронного краю Галичини зіпхнено 3½ мілїонів Українців на становище безнадійної меншости... Українцї оплачують цїлу польську культуру*) в східній Галичинї".

А нині той сам Дашинський разом з Гломбінським стоїть в перших рядах цїлої акції Поляків за прилученє цїлої Галичини до польської держави і за висуненє її східних границь як найдалї на схід.

Цїль сеї акції?

Поляки, дістаючи з ласки Гогенцолернів і Габсбургів польську державу за цїну зреченя своїх національних прав до польських земель в Німеччинї, бажають втрати свої на заході винагородити собі зисками на сході.

Більше як 100 лїт, від часу прилученя Галичини до Австрії, велась на теренї її східної частини уперта й кровава боротьба між Українцями й Поляками. Чого тільки не уживали останнї, аби-українські землї східної Галичини скольонїзувати а її населене спольонїзувати? Польський двір, горальня, косцюлек і шкулка — з одного боку; адмінїстрація, судівництво й шкільництво — з другого; польська мануфактура й фабрики — з третього, всї вони сповняли тут традиційну місію польську — кольонізації і польонізації сього краю.

Сю цїль Поляки не осягнули. Аджеж перед війною стан сил Українців в боротьбі зі своїми противниками був для перших кориснїйшим. Українцї одним сильним кроком вступили вже на той шлях, що вів до поділу Галичини на польську й українську частини, що, звичайно, мусїло рішити боротьбу в користь Українців.

Три роки війни принесли для них не тільки великі розчаваня, але й страшні втрати.

Знищене й вилюднене східної Галичини — се найстрашнїйші резултати війни для Українців.

Много років і мілїонових засобів треба, щоби на безкраїх пустелях східної Галичини зародилось нове людське житє і господарство. Сьому може зарадити успішно тільки дбала рука української державности.

Але страти в населеню не так легко й не так скоро можна буде направити. Аджеж ні один нарід в Австрії не має до зазначеня у сїй війні таких страшних жертв крови, як український. Нема української родини, що не оплакувала би смерть бодай одного свого члена. А що найважнїйше, на полях "кровавого сьміху" вигинула та частина мужеського, здорового населеня, на яких плечах головно спочивав весь тягар громадської роботи, й те, що осталось, що заощадила ворожа куля, австрійська шибениця та епідемії, се більше животіє, зносячи всї "благодати" війни: нужду, голод, холод, сифілїс.

Ясна річ, що таке населене не моглоб бути в належній мірі відпорним на той рішаючий і остаточний замах, що грозить йому від його історичного ворога, колиб східна Галичина підпала під пановане Польщі.

Більше як 7 віків видержував тут український елемент весь напір польської експанзії. І видержав його досї!

Але чи видержить він, війною майже здесяткований, ще більший і сконцентрований напір сеї експанзії в польській державі?

Отсе є питане, на яке здержуємо ся давати відповідь.

(Дальше буде).

*) Додати треба —культуру на скрізь аристократичну, здеґе неровано-шляхоцьку, о скільки ходить о культуру польських посїдаючих кляс, що мали чималий вплив і на польських робітників.

ВІСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

НОВИЙ СКЛАД ҐЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРІЯТУ.

Внутрішніх справ — В. Винниченко, фінансів — М. Туган-Барановський, освіти — І. Стешенко, земельних справ — Сав ченко-Більський, національних — Шульгін, генеральний писар — Лотоцький.

Ґенеральні Комісари (тимчасово) з правами Генеральних Секретарів: військовий — С. Петлюра, продовольчих справ — М. Ковалевський, торгу і промисловости — Голубович; пращі — М. Порш, судових справ — Ткаченко; викон. обовязки генер. контролєра — представник меньшостей; доріг — Єшенко. Крім того три товариші генерального секретаря національних справ — Зільберфарб, Одинець і Міцкевич входять з правами генер. секретарів.

НА ДОНУ.

Вчора до Ґенерального Секретаріяту прибула делеґація рад робітничих депутатів донської гірської округи в звязку з неможливим становищем там, утвореним Каледіном. **Каледін фактично скасував усї свободи, без яких неможливо пролетаріятови боронити свої клясові позиції.**

Вчора-ж Ґенеральний Секретаріят послав "Голові військового правительства" Каледінови телеґраму, в якій заявляє про необхідність зняти перешкоди вільному функціонованню всїх революційних організацій, що виявляють волю революційних селян і робітників.

Козаки зі з'їзду просили до себе ще й юнкерів з Київа— щасливої подорожі!

ПЕЧЕРСЬКІ БОЇ.

(Оповіданя участника).

У неділю о 6-ій годині вечору Константинівська школа запропонувала гірській батерії здати зброю. Артилєристи одмовились. Тодї юнкері з славянськими ударниками пішли в наступ. Вони зустріли картеч з двох гармат і обстріл з рушниць. Юнкері втекли в школу, а ударники в манеж проти школи. Потім ударники вигнали інтендантських салдат з башти Нр. 1-ий і окопались на валах вкупі з юнкерами.

З семи годин вечору юнкері почали наступ з Царської площи на арсенал. Робітників тодї було дуже мало, всього біля 200 чоловіка бойвого куріня. Стрілянина була рідка. Люде держали ся. На оборону арсеналу виступили понтонери. Охорону в арсеналї держала сотня українських салдат 1-го запасного полку, котрі також були обстріляні і взяли участь в оборонї.

У понеділок рано робітники прийшли на роботу і арсенал пішов. Але ледве почала ся робота, юнкері разом з чехо-словаками, спеціяльно сформованою з одних офіцерів ударною ротою, та добровольцями, серед котрих були і **буржуазні пановички — студенти університету та політехніки,** почали наОкопи напастників йшли з Маріїнського парку, з саду начальника мийськової округи. Роспочав ся крівавий бій.

Першою жертвою в арсеналї загинув тов. Аїстов, робітник ковальського цеху. У робітників було дуже мало патронів. Снарядів не було. Було скілька учебних, якими арсенальцї й стріляли. Тільки згодом жінки в кошиках пронесли кілька снарядів під обстрілом юнкерів 1-ої школи. Під обстрілом доставляли й хліб. Під обстрілом прибуло також о 12-ій годині дня дві сотні українських салдат на підмогу.

Ввечері ухвалили робітники і салдати взяти 1-шу школу, котра бдрізувала арсеналови тил. Викотили гармати, пусти ли два учебних снаряди і кину лись з ручними бомбами в атаку. Юнкері в числї 121 душ ки нули зброю і були одведені в штаб кріпости під догляд 3-го авіяційного парку. Як школу взяли, так зараз же явили ся снаряди і хліб. Тимчасом наступило перемирря.

У понеділок же йшов бій між 3-ім авіяційним парком та константинівською школою. Весь час юнкері хотїли також захопити гірську батарею, біля котрої не було піхоти і котра мусїла оборонятн ся тілько кулеметами.

Години біля третьої почала пристрілювати ся до константинівської школи важка артілєрия з-за Днїпра. Третий снаряд влучив у будинок, вивернувши йому ганок. Юнкері враз замовкли і огню більше не відкривали.

Штабні гармати стояли біля дворцової пожарнї і били в арсенал, маючи на метї підпалити нафтовий бак. На щастя того їм не пощастило ся. 5 снарядів влучило в бастіон машинового відділу.

Донський 17-ий полк, що стоїв на московській вулиці біля арсеналу, весь час тримав ся нейтралїтету.

У вівторок, години о десятій, константинівська школа почала здавати ся гірській батерії. А о пятій годині, перед кінцем перемиря робітники помітили, що в окопах противної сторони нїкого нема. Де-кілька сміливих робітників з салдатами перейшли через провалля в окопи і знайшли там зброю, культури з лентами,вино. В будинку начальника округи в підвалї знайшли багато ковбас і вина.

Пятьдесять чоловіка охотників, зачувши, що штаб уже порожний, сїли на грузовика, при їхали на Інститутську, де, не доїзжаючи Банковоі, злїзли і пішли до штабу. Біля штабу їх застукали чехословаки перехрестним огнем. Робітники одстрілюючись одступили, захопивши здобич — броневика, котрим вернули ся до арсеналу, везучи двох своїх ранених.

Об одинайцятій годині вечеру до арсеналу прибув випущений з штабу тов. Пятаков. Серед арсенальців убито троє, один дуже тяжко ранений, 11легше.

Звірство буржуазної гвардії добре позначило ся над одним салдатом 1-го запасного українського полку. Тїло його знайшли у вівторок ранком під вікном константинівської школи, Одна куля пішла в лоб, друга біля вуха, лице розбите чи прикладом, чи від того, що тїло, очевидно, викинули через вікно згори.

"Роб. Ґазета".

ДОМАГАЮТЬ СЯ 10 ДОЛ. ТИЖНЕВОЇ ПЛАТНІ ДЛЯ ЖІНОК.

Зорганізоване робітництво в Віннїпегу домагає ся $10.00 тижнево як мінімум заробітної платні для женщин всїх професій.

Стоваришене фабрикантів в Віннїпегу заявило, що воно є проти такого домаганя робітників і буде всїми мірами старати ся не допустити до його сповнення.

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO